

ĐỀ CHÍNH THỨC

NĂM HỌC 2023 – 2024

Môn: Ngữ văn (chung)

Thời gian: 120 phút (không kể phát đề)

(Đề thi gồm có 01 trang)

Câu 1. (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

Như thế, mùa mắm công đâu chỉ là mùa mắm công. Nó đã trở thành mùa để nhớ quê nghèo, nhớ đồng đội, nhớ cậu Năm. Cậu biết vậy nên cứ tới mùa công là làm mắm gửi lên thành phố cho tôi. Lần duy nhất đích thân cậu mang lên khi cậu về hưu cách đây ba năm nhưng cũng là lần buồn nhất: thằng con trai nhỏ bảy tuổi của tôi phản đối quyết liệt, không ăn mắm. Bào nó là mắm ngon của ông Năm cực khổ mang từ quê lên, nó rằng nhảm mắt nhắm mũi gấp một đứa tí tẹo. Chưa kịp nuốt nó đã nôn ra mặt xanh mặt vàng. Bàn ăn lặng đi. Cậu tôi buồn đũa, làm bộ cười khà khà nhưng mặt tái đi như bị hớp hồn. Lần đó cậu về, buồn, giận, thôi không gửi mắm công, cũng không lên nữa.

Tôi tưởng cậu sống để vậy, chết mang theo, người du kích già sẽ không tha thớt đứa cháu trai kêu bằng ông sinh ra tại chốn thị thành không biết giá trị mắm công. Nào ngờ, chỉ mười hôm sau tờ lịch mách báo cho tôi mùa mắm công tới, vợ tôi tới cơ quan làm việc thì nhận được cái giỏ đựng con con. Vừa mở ra đã nghe cái mùi khăng khăng quen thuộc của mắm công. Thật thần kì, cậu đã hết giận. Thảo bọc ni-lon xếp cạnh keo mắm công ra còn thấy một gói chuối khô, loại chuối hồng phơi nắng tại nhà! Trong bọc chuối hồng có lá thư, nét chữ quen thuộc của cậu tôi xấu như gà bới:

"Mắm công tao gửi cho vợ chồng mày. Còn gói chuối hồng khô tao gửi cho thằng Dân, nó không ăn được mắm thì ăn chuối cũng không sao. Hôm hôm, tao coi truyền hình thấy nó đôn tranh được giải thưởng tao mừng, hết giận. Không ăn mắm công nhưng đôn được bài "Khổng Minh toạ lầu" nhịp ngoại là tốt lắm, được cả xóm mình khen. Tao nay già rồi, vợ chồng mày có dịp dặt nó về cho tao thăm. Cậu Năm".

Vợ tôi vừa đọc thư vừa khóc. Còn tôi thì chỉ biết xếp bức thư lại để tới về nhà đọc riêng một mình.

(Nguyễn Hồ, Mùa mắm công, theo Tài liệu dạy học Ngữ văn địa phương
trung học cơ sở tỉnh Bến Tre, NXB Giáo dục Việt Nam, 2017)

Thực hiện các yêu cầu:

- Đoạn trích được kể theo lời kể của ai, đó là người kể chuyện ngôi thứ mấy?
- Phân tích cấu tạo ngữ pháp câu: *Cậu tôi buồn đũa, làm bộ cười khà khà nhưng mặt tái đi như bị hớp hồn.*
- Vì sao thằng Dân không ăn được mắm công mà cậu Năm giận đến vậy?
- Viết đoạn văn (tối đa 6 câu) trình bày cảm nhận về nhân vật cậu Năm sau khi đọc đoạn trích trên.

Câu 2. (6,0 điểm)

Phân tích tình bà cháu trong đoạn thơ sau và qua đó, trình bày suy nghĩ gì về tình cảm gia đình trong cuộc sống hiện nay:

Tám năm ròng cháu cùng bà nhóm lửa
Tu hú kêu trên những cánh đồng xa
Khi tu hú kêu, bà còn nhớ không bà
Bà hay kể chuyện những ngày ở Huế
Tiếng tu hú sao mà tha thiết thế!
Mẹ cùng cha công tác bận không về
Cháu ở cùng bà, bà bảo cháu nghe
Bà dạy cháu làm, bà chăm cháu học.
Nhóm bếp lửa nghĩ thương bà khó nhọc,
Tu hú ơi! Chẳng đến ở cùng bà
Kêu chi hoài trên những cánh đồng xa?

Năm giặc đốt làng cháy tàn cháy rụi
Hàng xóm bốn bên trở về lầm lụi
Đỡ đần bà dựng lại túp lều tranh
Vẫn vững lòng, bà dặn cháu đinh ninh:
"Bố ở chiến khu, bố còn việc bố,
Mày có viết thư chớ có kể này, kể nọ,
Cứ bảo nhà vẫn được bình yên!"

Rồi sớm rồi chiều lại bếp lửa bà nhen
Một ngọn lửa, lòng bà luôn ủ sẵn
Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng...

(Bằng Việt, Bếp lửa. Theo Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2013)

HẾT